

Przegląd wdrożenia przepisów środowiskowych (EIR) 2019: Wybór najważniejszych faktów na temat stanu wdrażania prawa z zakresu ochrony środowiska w Europie

DEFINICJA, CELE I KORZYŚCI PŁYNĄCE Z PRZEGLĄDU WDROŻENIA PRZEPISÓW ŚRODOWISKOWYCH

- Przegląd wdrożenia przepisów środowiskowych (EIR) ma na celu poprawę wdrażania polityki i przepisów Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska poprzez identyfikację przyczyn luk w ich realizacji oraz usunięcie przeszkód systemowych dla uwzględniania problematyki ekologicznej w różnych sektorach. Nakreśla główne kwestie problematyczne w każdym państwie członkowskim, a także obecnie stosowane dobre praktyki.
- Gdy powszechnie uzgodnione zasady nie są właściwie wdrażane, Komisja Europejska może podejmować działania prawne, często nie mając innego wyboru. Niemniej jednak, aby zwiększyć szanse na lepsze i terminowe wdrażanie polityki i przepisów w zakresie ochrony środowiska (naruszenia prawa UE skutkują skorygowaniem problemu po fakcie), Komisja opracowała Przegląd wdrożenia przepisów środowiskowych (EIR). Ma on na celu umożliwienie państwom członkowskim znalezienia odpowiednio dopasowanych rozwiązań na możliwie najwcześniejszym etapie.
- Wdrażanie polityki i prawa UE w zakresie ochrony środowiska ma zasadnicze znaczenie dla dobrego stanu środowiska naturalnego i może tworzyć nowe możliwości rozwoju gospodarczego oraz przyjaznego środowisku wzrostu.
- Nowe badanie wykazało, że szacunkowy koszt całkowity obecnych luk w zakresie wdrażania przepisów środowiskowych dla społeczeństwa wynosi około 55 mld EUR rocznie.
- Komisja Europejska jest zaangażowana we wspieranie państw członkowskich w procesie poprawy stanu wdrożenia przepisów środowiskowych, na przykład poprzez narzędzie typu „peer-to-peer” i dialog dwustronny. Sukces tych narzędzi wymaga aktywnego zaangażowania władz regionalnych i lokalnych oraz innych stron zainteresowanych.

PRZEGLĄD WDROŻENIA PRZEPISÓW ŚRODOWISKOWYCH – GOSPODARKA OBIEGOWA

- W 2015 r. Komisja Europejska przyjęła ambitny plan działania ukierunkowany na rozwój gospodarki obiegowej, który obejmuje środki pomagające stymulować

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

przejście Europy na gospodarkę obiegową, rozwijające globalną konkurencyjność, wspierające zrównoważony wzrost i tworzące nowe miejsca pracy.

- Plan działania UE w zakresie gospodarki obiegowej przewiduje konkretny i ambitny program działań obejmujących cały cykl: od produkcji i konsumpcji po zarządzanie odpadami i rynek surowców wtórnych, a także propozycję zmian legislacyjnych w zakresie odpadów. Załącznik do planu działania określa terminy zakończenia działań. Proponowane działania przyczynią się do nadania cyklom życia produktów charakteru obiegu zamkniętego poprzez wzmożony recykling i ponowne wykorzystanie, co przyniesie korzyści zarówno dla środowiska, jak i gospodarki.
- Chociaż ramy polityki UE w zakresie gospodarki obiegowej zostały wzmocnione, poprawy nadal wymaga kwestia wdrażania przepisów w różnych dziedzinach, w tym w zakresie odpadów.
- Cel dotyczący recyklingu odpadów w wysokości 50% wszystkich odpadów komunalnych do roku 2020 został osiągnięty przez 5 państw członkowskich UE, podczas gdy w przypadku kilku innych istnieje ryzyko, że nie uda się zrealizować tego celu.
- Zapobieganie generowaniu odpadów pozostaje ważnym wyzwaniem: średnia ilość generowanych odpadów komunalnych w UE wzrosła od roku 2014.

PRZEGLĄD WDROŻENIA PRZEPISÓW ŚRODOWISKOWYCH – ZMIANY KLIMATYCZNE

- Celem przepisów klimatycznych UE jest przyczynienie się do zwiększenia odporności Europy na zmiany klimatu poprzez lepsze przygotowanie i większą zdolność reagowania na skutki takich zmian na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym.
- Ogólnie rzecz biorąc, stan wdrożenia przepisów klimatycznych w całej UE jest na dobrym poziomie, chociaż istnieje potrzeba zintensyfikowania wysiłków na poziomie każdego z państw członkowskich oraz na szczeblu unijnym w celu zapobiegania szkodom spowodowanym zmianami klimatycznymi lub ich minimalizowania.
- Pełne wdrożenie przepisów klimatycznych UE obniżyłoby emisje zanieczyszczeń w UE do roku 2030 o 45% (w porównaniu z rokiem 1990).

PRZEGLĄD WDROŻENIA PRZEPISÓW ŚRODOWISKOWYCH – OCHRONA PRZYRODY I BIORÓŻNORODNOŚCI

- Unia Europejska osiągnęła już cel Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej na rok 2020, obejmujący 10% obszarów przybrzeżnych i morskich będących obszarami chronionymi. Na lądzie sieć Natura 2000 jest nadal rozszerzana i zajmuje obecnie 18% obszarów lądowych. Pomimo dokonanego postępu większość państw członkowskich musi zintensyfikować wysiłki mające na celu ukończenie tworzenia sieci Natura 2000 i efektywne zarządzanie nią.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

- Utrata bioróżnorodności w ramach Unii Europejskiej postępuje, nawet jeśli na szczęblu lokalnym udało się osiągnąć pewne postępy. Istotne luki w zakresie wdrażania i egzekwowania przepisów przez państwa członkowskie, finansowania oraz włączania polityki środowiskowej do innych dziedzin polityki wpływają na wysiłki ukierunkowane na ochronę ekosystemów europejskich przed negatywnymi wpływami, między innymi niewłaściwych praktyk rolniczych, niekontrolowanej urbanizacji i rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych.

PRZEGLĄD WDROŻENIA PRZEPISÓW ŚRODOWISKOWYCH – ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA OBYWATELI

Jakość powietrza / natężenie hałasu

- Chociaż jakość powietrza w Europie uległa poprawie w ciągu ostatnich dziesięcioleci, większość państw członkowskich musi przyspieszyć proces obniżania emisji zanieczyszczeń, zwłaszcza tych generowanych przez transport i rolnictwo, oraz promować czystsze metody produkcji energii.
- Od 2017 r. państwa członkowskie i Komisja Europejska zaangażowane są w dialog dotyczący jakości powietrza. Pod koniec roku 2018 zorganizowano sześć dialogów w ramach programu „Clean Air” dotyczących konkretnych problemów w Czechach, na Węgrzech, w Irlandii, Luksemburgu, Hiszpanii i na Słowacji.

Emisja zanieczyszczeń przemysłowych

- Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przy jednoczesnym zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności. Wdrażane są liczne przełomowe technologie, pomagające osiągnąć znaczną redukcję zanieczyszczeń, ale nadal pozostaje szereg problemów do rozwiązania: emisje z sektora energetycznego są głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza lub wody w 11 państwach członkowskich, podczas gdy w 7 krajach największy udział stanowią zanieczyszczenia z sektora hodowli drobiu i trzody chlewnej, a w przypadku dwóch krajów – huty żelaza i stali. Emisje zanieczyszczeń pochodzących z przetwarzania odpadów stanowią powód do niepokoju w trzech państwach członkowskich.

Woda

- Chociaż wiele państw członkowskich podjęło pozytywne działania, wiele kwestii pozostaje jeszcze do rozwiązania, aby w pełni osiągnąć cele związane z przepisami UE w dziedzinie gospodarki wodnej, w tym kwestie ścieków komunalnych, powodzi lub gospodarowania wodami w dorzeczach. Zwiększone inwestycje, w tym z funduszy UE, będą miały zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia tych celów.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

Substancje chemiczne

- Przepisy UE dotyczące substancji chemicznych koncentrują się wokół ekologicznego zarządzania nimi i bezpiecznego ich stosowania. Państwa członkowskie wzmacniają wzajemną współpracę w celu egzekwowania przepisów.

PODATKI EKOLOGICZNE, ZAMÓWIENIA PUBLICZNE I FINANSOWANIE ZWIĄZANE Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA

- Zachęty finansowe i instrumenty ekonomiczne, w tym stopniowe wycofywanie dotacji szkodliwych dla środowiska, to sprawny i skuteczny sposób realizacji celów środowiskowych.
- W kilku państwach członkowskich głównym problemem w zakresie finansowania ochrony środowiska jest to, aby pozostawało ono na odpowiednim poziomie; podczas gdy w innych kwestią problematyczną jest efektywne wykorzystywanie środków unijnych, której przyczyną są czasem braki administracyjne.
- Fundusze ściśle przeznaczone na konkretne cele środowiskowe są często niezbędne do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska. Środki na „ochronę środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami” w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI) stanowią największą alokację w latach 2014 – 2020 w 12 państwach członkowskich.

ZARZĄDZANIE / UWZGLĘDNIANIE PROBLEMATYKI ŚRODOWISKA

- W kilku państwach członkowskich organy ds. ochrony środowiska mają braki kadrowe, co negatywnie wpływa na zdolność do wdrażania i egzekwowania przepisów.
- Państwa członkowskie mogą uzyskać dalszą poprawę zarządzania ogółem kwestii związanych ze środowiskiem, w tym między innymi w zakresie przejrzystości, dostępu do informacji lub zapewnienia organizacjom pozarządowym możliwości kwestionowania decyzji w sprawach dotyczących środowiska na drodze sądowej. Obejmuje to również zwiększenie środków i możliwości różnych szczebli administracji w celu skutecznego wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących ochrony środowiska.
- Możliwe jest osiągnięcie lepszego poziomu integracji ekologicznej, jeżeli kwestie środowiskowe zostaną uwzględnione przy kształtowaniu i realizacji polityki w takich dziedzinach jak energia, transport i rolnictwo.
- TAIEX-EIR PEER 2 PEER to narzędzie partnerskiej wymiany wiedzy eksperckiej. Wspiera poprawę wdrażania przepisów środowiskowych przez organy ds. ochrony środowiska.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

- Wymiana wiedzy eksperckiej w ramach TAIEX-EIR PEER 2 PEER może dotyczyć wszystkich kwestii objętych raportami Przeglądu wdrożenia przepisów środowiskowych (EIR) w poszczególnych krajach: na przykład gospodarki obiegowej i zarządzania odpadami, ochrony przyrody, bioróżnorodności, infrastruktury ekologicznej i ochrony gleby, poprawy jakości powietrza, jakości wody i gospodarki wodnej oraz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Z pomocą narzędzia podejmowane mogą być również kwestie związane z częstymi przyczynami luk we wdrażaniu przepisów, obejmującymi zdolności administracyjne, kompetencje, mechanizmy koordynacji, dostęp do wymiaru sprawiedliwości, odpowiedzialność za środowisko, zapewnianie przestrzegania przepisów, a także sprawozdawczość i udostępnianie informacji środowiskowych lub inne aspekty zarządzania środowiskiem.
- Narzędzie TAIEX-EIR PEER 2 PEER zostało z sukcesem wdrożone w roku 2018. Każde z państw członkowskich uczestniczyło w co najmniej jednym wydarzeniu, a ponad 50% wydarzeń było warsztatami, w których udział brało kilka krajów. W 2018 r. zrealizowano 19 projektów. Większość projektów P2P zrealizowanych do tej pory dotyczyła gospodarki obiegowej, odpadów i powietrza.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**